

درس پنجم : عوامل موثر در کشاورزی

ما در سال های گذشته با انواع مواد غذایی آشنا شدیم. حفظ حیات و تلاش برای زنده ماندن از اولین تلاش های انسان است. بنابراین غذا یکی از نیازهای اولیه ی انسان است. امسال در مورد یکی از عمده ترین فعالیت های تامین غذا اطلاعات کاربردی زیادی یاد می گیریم.

ما بخش عمده ای از غذای خود را از راه کشاورزی به دست می آوریم. کشاورزی سه مرحله عمده دارد: کاشت، داشت و برداشت. آیا می توانید بگویید منظور از هر مرحله چیست؟ اکنون فعالیت (۱) کتاب را انجام دهید.

برای مثال: ما برای کاشتن سیب زمینی به خاک خوب، آب، نور خورشید، کود، بیل، سرمایه، و... نیاز داریم.

آیا اگر از بین مواردی که در فعالیت (۱) بیان کردید یک یا چند مورد نباشد کار

کشاورزی مختل می شود؟ دلیل پاسخ خود را توضیح دهید.

چه عواملی در کشاورزی موثرند؟ ۱- عوامل طبیعی ۲- عوامل انسانی

عوامل طبیعی

آب و هوا

هر محصول با یک نوع شرایط آب و هوایی سازگاری دارد. درخت خرما در مناطق گرمسیری رشد می‌کند و نمی‌تواند سردی هوا را تحمل کند. سیب‌زمینی گیاهی سردسیری است. برنج به آب و هوای معتدل و مرطوب نیاز دارد. آب و هوا در کشور ما متنوع است و به همین دلیل محصولات مختلفی در کشور به دست می‌آید.

خاک

همه زمین‌ها قابل کشت نیستند. بخشی از کشور ما را کوه‌های بلند و مرتفع پوشانده است. زمین‌های پرشیب و سنگلاخ برای کشاورزی مناسب نیستند. خاک‌های آهکی یا نمکی در نواحی خشک، استعداد کشاورزی ندارند. اما از دست‌های هموار یا جلگه‌ها که خاک‌های آبرفتی و حاصلخیز دارند، می‌توان محصول فراوان به دست آورد.

آب

آب مورد نیاز کشاورزی از آب باران و رودها تأمین می‌شود. در بعضی نواحی هم آب‌های زیرزمینی را از راه کندن چاه یا قنات به مزرعه‌ی کشاورزی هدایت می‌کنند. بخش وسیعی از کشور ما در منطقه‌ی خشک و نیمه‌خشک قرار دارد. کشور ما جزء کشورهای کم باران جهان است (متوسط بارندگی سالانه‌ی ایران حدود ۲۶۰ میلی‌متر و متوسط بارندگی جهان حدود ۸۰۰ میلی‌متر است).

ابزار و وسایل

به ابزار و وسایل مخصوص کشاورزی برای شخم زدن، آبیاری، درو کردن، کندن علف‌های هرز و ... نیاز داریم.

عوامل انسانی

نیروی کار

به افرادی نیاز داریم که مهارت دارند و می‌توانند کارهای مربوط به کشاورزی را انجام بدهند؛ مانند کشاورز، آبیاری، علف‌چین، مهندس کشاورزی و ...

مواد

به بذر، کود و سم نیاز داریم.

سرمایه

باید پول داشته باشیم تا مواد و ابزار مورد نیازمان را بخریم. البته اگر سرمایه‌ی ما کم بود، می‌توانیم با دیگران شریک شویم یا وام بگیریم.

فعالیت (۲) و (۳) را انجام دهید.

همانطور که در کتاب بیان شده و با تکمیل نمودار نیز به این نتیجه رسیدید؛ عوامل موثر در کشاورزی به دو دسته عوامل طبیعی و عوامل انسانی تقسیم می‌شوند. از بین عوامل طبیعی به آب اشاره کردیم و خاطر نشان شدیم که در بعضی نواحی هم آب‌های زیرزمینی را از راه کندن چاه یا قنات به مزرعه کشاورزی هدایت می‌کنند. شاید برخی از شما از نزدیک چاه یا قنات دیده‌اید، نمونه‌هایی از تصاویر چاه و قنات را مشاهده کنید.

قنات

چاه

با انجام فعالیت (۲) در واقع توانستید مطالبی که بیان شده بود را جمع بندی کرده و به صورت کاربردی در موقعیت جدید نشان دهید.

یکی از غذاهای محلی را انتخاب کنید و موادی که در آن به کار رفته شده و نحوه ی پخت آن را برای فرزندتان به صورت عملی نشان داده و به زبان ساده توضیح دهید.

شرایط جغرافیایی یک منطقه در شکل گیری محصولات کشاورزی آنجا بسیار تاثیرگذار است و به تبع آن رژیم غذایی مردم یک منطقه هم از آن سرچشمه می گیرد. به راستی میوه های کشور ما خوش طمع هستند. ما ترجیح می دهیم میوه های ایرانی بخوریم و بخوریم. چون ایران کشوری آفتابی است، میوه ها و سبزیجات آن نسبت به بسیاری از کشورهای دیگر، خوش عطرتر و خوشمزه تر است.

علاوه بر عطر و طمع، با مصرف محصولات ایرانی، از تولید کننده های هم وطن خودمان حمایت می کنیم.

ارزشیابی

۱- یک مورد از اخباری که تاکنون از روزنامه، تلویزیون و یا ... دریافت کردید که مربوط به عوامل موثر در کشاورزی است بنویسید و مشخص کنید که مربوط به کدام یک از دو عامل اشاره شده در کتاب است.

(باز پاسخ)

هجوم آفت در مزارع سیب زمینی در استان اردبیل، خسارات زیادی به محصول کشاورزی وارد نمود.
(عامل طبیعی موثر در کشاورزی)

۲- آب مورد نیاز کشاورزی از کجا تامین می شود؟

از آب باران و رودها تامین می شود. در برخی نواحی هم آب های زیر زمینی را از راه کندن چاه یا قنات به مزرعه کشاورزی هدایت می کنند.

۳- عوامل موثر انسانی در کشاورزی را بنویسید.

نیروی کار، ابزار و وسایل، سرمایه و مواد